

Nr 117

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser i anledning av statens övertagande av lokalhållningen för de allmänna underrätterna, m. m., i vad propositionen hänvisats till statsutskottet.

(3:e avd.)

Kungl. Maj:t har i propositionen nr 106 under åberopande bl. a. av utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden för den 13 mars 1970 och den 3 april 1970 föreslagit riksdagen, såvitt nu är i fråga, att bifalla förslag om att

1. bemyndiga Kungl. Maj:t att i samband med förstatligandet av lokalhållningen för underrätterna, under de förutsättningar som i statsrådsprotokollet angetts, överlåta fast egendom m. m. som staten därvid övertar,

2. godkänna de riktlinjer i övrigt för genomförandet av förstatligandet som angetts i statsrådsprotokollet.

Sedan riksdagen (prop. 1970: 1, bil. 4, SU 34) beslutat att staten övertar lokalhållningen för de allmänna underrätterna har Kungl. Maj:t i propositionen nr 106 bl. a. lagt fram förslag till lagstiftning om villkoren för övergången till statligt huvudmannaskap. Dessa förslag jämte motioner behandlas i första lagutskottets utlåtande nr 43.

Utskottet. Det begärda bemyndigandet avser att ge Kungl. Maj:t befogenhet — utöver vad som täcks av generella bemyndiganden att sälja fast egendom — att oberoende av egendomens värde och under angivna förutsättningar till kommuner och andra överlåta fast egendom m. m. som staten övertar från tingshusbyggnadsskyldige. Därvid skulle Kungl. Maj:t äga göra de avvikelser från eljest tillämpliga riktlinjer som motiveras av de särskilda förhållandena. Departementschefen har (s. 33) exemplifierat skäl för en särbehandling i vissa fall och förutsatt att frågorna kan lösas förhandlingsvägen. Utskottet tillstyrker förslaget.

I statsrådsprotokollet har förordats att genomförandet av förstatligandet, i den mån uppgiften inte ankommer på viss eller vissa myndigheter, bör anförtros åt en tillfälligt inrättad nämnd med statliga och kommunala ledamöter. Utskottet har ingen erinran mot vad departementschefen i detta sammanhang anfört.

Utskottet har inte någon erinran mot vad departementschefen anfört om

användningen av det för nästa budgetår till underrätterna anvisade förslagsanslaget.

Utskottet — som inte heller i övrigt haft anledning till erinran mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anförde — hemställer

att riksdagen

a. bemyndigar Kungl. Maj:t att i samband med förstatligandet av lokalhållningen för underrätterna, under de förutsättningar som i statsrådsprotokollet angetts, överlåta fast egendom m. m. som staten därvid övertar,

b. att riksdagen, i vad frågan ej behandlats i första lagutskottets utlåtande nr 43, godkänner de riktlinjer i övrigt för förstatligandet som angetts i statsrådsprotokollet.

Stockholm den 21 maj 1970

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Bohman (m), Axel Andersson (fp), Rikard Svensson (s), Ivar Johansson (cp), Mårtensson (s), Per Jacobsson (fp), Bertil Petersson (s), Herbert Larsson (s), Nyman (fp), Rönnberg (s), Wååg (s), Kaijser (m), fru Lilly Ohlsson (s), herrar Thorsten Larsson (cp) och Thorle Nilsson (s) samt

från andra kammaren: herrar Karlsson i Olofström (s), Almgren (s), Gustafson i Göteborg (fp), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Johansson i Norrköping (s), Enskog (fp), fröken Ljungberg (m), herrar Nilsson i Tvärålund (cp), Fagerlund (s), Andersson i Knäred (cp), Jönsson i Arlöv (s), Zachrisson (s), Elmstedt (cp) och Wennerfors (m).

Särskilt yttrande

av herrar Bohman (m), Axel Andersson (fp), Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Kaijser (m), Thorsten Larsson (cp), Gustafson i Göteborg (fp), Enskog (fp), fröken Ljungberg (m), herrar Nilsson i Tvärålund (cp), Andersson i Knäred (cp), Elmstedt (cp) och Wennerfors (m) som anförde:

”Första lagutskottet har i sitt utlåtande nr 43 med bifall till motionerna I: 1201 och II: 1407 och i anledning av motionerna I: 1185 och II: 1392 samt I: 1179 föreslagit villkor för övergången till statligt huvudmannaskap som innebär att staten mot ersättning löser in tingshusbyggnadsskyldiges tillgångar och att städerna befrias från skyldighet att bidra till lokalhållningen

för underrätterna. Även vid ett riksdagens beslut i enlighet därmed kan emellertid det av Kungl. Maj:t begärda bemyndigandet behövas. De av Kungl. Maj:t förordade riktlinjer för förstatligandet som inte behandlats i första lagutskottets nämnda utlåtande får anses ansluta även till ett nämnt beslut. Erforderliga medel för inlösen m. m. torde efter närmare överväganden få föreslås anvisade på tilläggsstat.

Det bör i detta sammanhang erinras om att i särskilt yttrande vid statsutskottets utlåtande 1970: 34 förutsatts att lagförslaget inte principiellt skulle utgå från ett konfiskatoriskt övertagande av alla ifrågavarande tillgångar. Därvid framhölls även att ett övertagande måste ske på grunder som uppfattas som rättvisa och som ger möjlighet att beakta de i många fall mycket skiftande förutsättningarna.”